

Resultat af undersøgelse om skolevægring i Egedal kommune 2016-2017

Generelt om undersøgelsen

Undersøgelsen er foretaget i perioden 4. juni til 6. august 2017 på initiativ fra Egedal Autismeforening.

Vi har opfordret alle uanset tilhørsforhold til foreningen til at besvare undersøgelsen, hvis de har haft et barn med skolevægring i skoleåret 2016/2017. Undersøgelsen inkluderer derfor både besvarelser for børn med og uden diagnoser.

Undersøgelsen består af et spørgeskema på 13 sider og i alt 30 spørgsmål. Spørgsmålene handler om alt lige fra baggrundsdata om alder, køn, skole til spørgsmål om skolevægringens årsag og længde samt modtagelse af sygeundervisning under fraværet.

Der blev modtaget 44 besvarelser. 8 besvarelser var ikke gennemført og er sorteret fra. De resterende 36 besvarelser danner grundlaget for denne analyse.

Besvarelserne er indsamlet via nyhedsbrev til medlemmer af Autismeforeningen i Egedal, via opslag i flere forskellige facebookgrupper for Egedalborgere samt via artikel i lokalavisen. Respondenterne er overvejende kommet fra opslag i facebookgrupperne.

Spørgeskemaet, de rå data samt forældrenes beskrivelser til undersøgelsen kan hentes på vores hjemmeside:

<http://autisme-egedal.dk/>

Definition på skolevægring

Skolevægring er i denne undersøgelse defineret som uvilje fra barnets side mod at gå i skole enten pga. ubehag eller angst. Barnet er jævnligt eller gennem længere tid helt eller delvist fraværende fra skolen.

Fraværet kan både bestå i fysisk fravær såvel som mentalt. Dvs. at barnet møder i skole men nægter at deltage i undervisningen. Der er tydelige tegn på mistrivsel, og det er kravet om skole, der er den udløsende stressfaktor for barnet og ikke andre faktorer i barnets liv.

Hovedkonklusioner

Undersøgelsen har fundet frem til 36 elever i Egedal, der har haft skolevægning i skoleåret 2016/2017. Det reelle antal må antages at være højere, da vores undersøgelse kun er nået ud til et udsnit af Egedals familier.

Ud af de 36 børn der har haft skolevægning i skoleåret 2016/2017 er der kun 5 børn, der ved skoleårets udløb, var kommet i trivsel igen.

61% af børnene med skolevægning har en diagnose, såsom adhd, angst eller autisme. Derudover havde endnu flere af børnene andre lignende vanskeligheder. En diagnose må derfor ses som en klar risikofaktor for at udvikle skolevægning.

Der er en klar forskel på drenge og piger med skolevægning. Hvor drengene i 76% af tilfældene har en diagnose, så gælder det kun for 27% af pigerne. Det tyder på, at der er et mørketal i forhold til pigerne, at de måske ikke udredes i det omfang de burde.

De hyppigst angivne årsager til skolevægningen er "negative oplevelser i skolen", "særlig sårbarhed/angst" samt "manglende viden om barnets handicap".

36% af børnene udviklede skolevægning på trods af, at de gik i et specialtilbud. Af de 23 elever der gik i alm. folkeskole og slet ingen specialundervisning fik, der havde 43% en diagnose.

Flertallet af børnene har haft langvarig skolevægning (mere end 2 år), og 31 ud af 36 børn har stadig skolevægning. For de få børn der er kommet ud af skolevægningen, har den gennemsnitligt varet i 1 år og 7 måneder.

Børnene har typisk vist tegn på mistrivsel længe før de udviklede skolevægning. I 42% af sagerne viste børnene tegn på mistrivsel i mere end et år før skolevægningen begyndte.

De hyppigste tegn på mistrivsel var "utilfredshed med andre elever eller lærere", "dalende aktivitet i timerne" og "jævnlig klager over hhv. mavepine, hovedpine og træthed".

Skolevægningen har for 48% af børnene betydet fravær fra skole i mere end halvdelen af tiden målt på antal dage pr. uge.

Når fravær overstiger 15 dage på et skoleår, så skal barnet ifølge lovgivningen tilbydes sygeundervisning. I kun 4 ud af de 36 tilfælde er børnene blevet tilbudt sygeundervisning. Forældrene orienteres ikke om muligheden, og de forældre der beder om det, får afslag.

På trods af den megen fravær og børnenes tegn på mistrivsel, har forældrene ikke oplevet at børnenes vanskeligheder blev taget alvorligt, eller at der blev grebet tidligt nok ind. Således angiver 18 ud af de 36 at de slet ingen støtte fik.

Af de resterende 18 vurderer kun 17%, at støtten var tilstrækkelig "i nogen grad". Resten vurderer at støtten enten var "ringe" eller "slet ikke tilstrækkelig". Ingen vurderer støtten som tilstrækkelig.

Konsekvenserne af skolevægningen for barnet og familien er massive. Forældrene svarer, at det går ud over barnets selvværd og selvtillid. Barnet mistrives, isolerer sig og udvikler angst. Barnet kommer bagud i sin faglige og sociale udvikling.

Forældrene fortæller, at det påvirker hele familien negativt. Konfliktniveauet i familien stiger og både forældre og søskende udvikler stress. Flere forældre får svært ved at passe deres arbejde, må langtidssygemeldes og ender enten med at blive fyret eller må opsigte deres job.

Skolevægningen får omfattende og gennemgribende konsekvenser for familien.

Undersøgelsens resultater

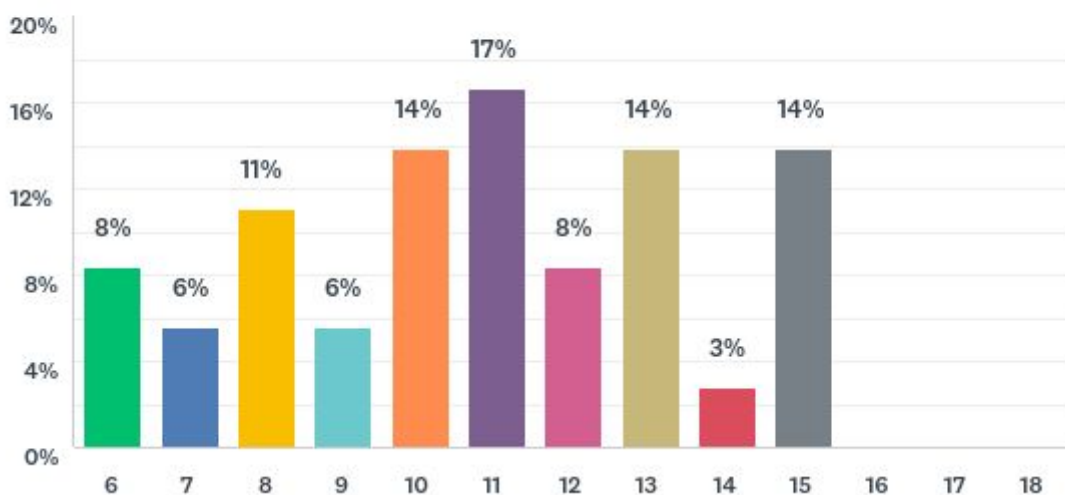
Baggrundsdata om barnet

Spørgsmål 1: Barnets alder

Undersøgelsen viser:

Skolevægring rammer børn i alle aldre i Egedal. Lige fra indskoling til udskoling. Det ser dog ud til, at der sker en stigning i antallet, når børnene bliver 10 år og opefter.

Q1 Barnets alder

Vi mener:

Når det kommer til børn med vanskeligheder som adhd og autisme, så er det vigtigt, at de bliver udredt tidligt, så man kan foregribe, at deres vanskeligheder først opdages, når kravene i skolen bliver for store, og de pludselig knækker.

Det er velkendt at vanskelighederne for mange med adhd og autisme først viser sig i de større klasser, når kravene til at begå sig socialt og kunne arbejde i grupper og løsere strukturer bliver større.

Skolevægring er den yderste konsekvens, når vanskelighederne ikke opdages i tide, og barnet eller den unge gennem længere tid er blevet presset over evne.

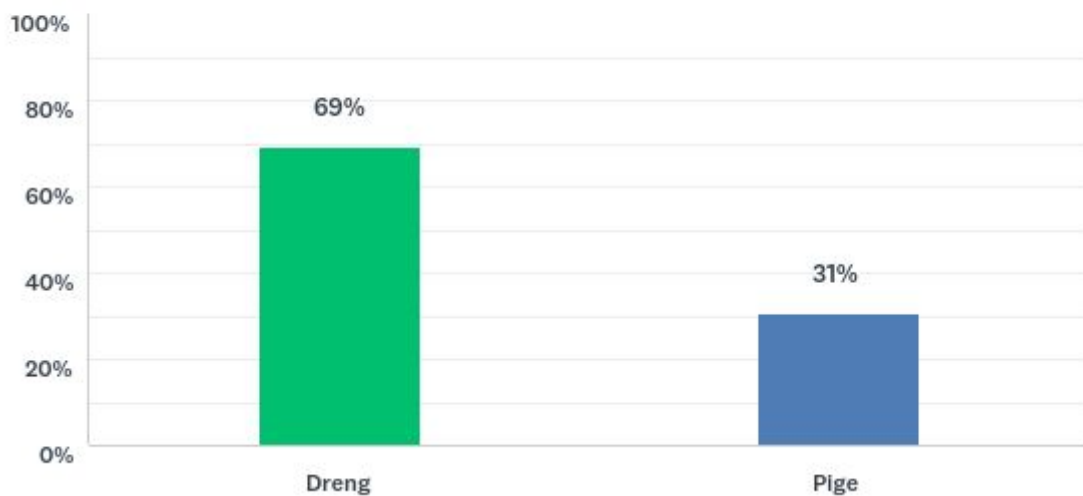
Tidlig opsporing er dog kun den ene del af den nødvendige indsats. Fokus på hvordan man afhjælper de øgede krav, den løsere undervisning stiller til de sårbare børn, er den anden.

Spørgsmål 2: Barnets køn

Undersøgelsen viser:

Der er flest drenge i Egedal, der rammes af skolevægtring. 7 ud af 10 børn med skolevægtring er drenge.

Q2 Barnets køn

Sammenholdes dette spørgsmål med spørgsmålet om alder, så ses der en skævvridning i forhold til på hvilke alderstrin skolevægtringen indtræder.

For pigernes vedkommende er der et signifikant udslag ved 10-11 års alderen. Hele 6 ud af de 11 piger i undersøgelsen fik skolevægtring, som 10-11 årige.

For drengenes vedkommende er indtræfningen af skolevægtringen mere jævnt fordelt over de forskellige aldersgrupper.

Vi mener:

Overrepræsentationen af drenge i forhold til piger, der udvikler skolevægtring kan pege på flere ting. Der er flere drenge end piger, der får diagnoser og dermed har vanskeligheder, der kan lede til skolevægtring.

Der kan dog også være ting ved undervisningen der favoriserer pigerne, og dermed gør det lettere for dem at passe ind.

Uanset hvad så peger kønsforskellen på, at der kan være opstillede strukturer eller krav i skolerne, der især udfordrer drengene, og som det giver mening at få identificeret og kigget på.

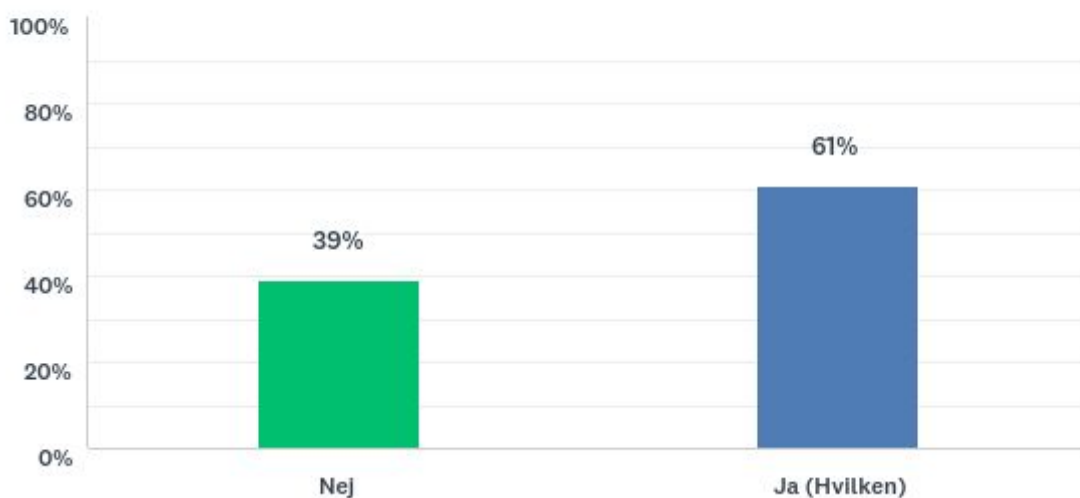
Når pigerne så markant har en overrepræsentation, der udvikler skolevægring i starten af mellemtrinnet, giver det mening at se på, hvad det er for krav, der introduceres her, som gør at pigerne står af.

Spørgsmål 3: Diagnoser

Undersøgelsen viser:

6 ud af 10 af de skolevægrende børn har en diagnose.

Q3 Har barnet en diagnose?

De 61% der har svaret ja til dette spørgsmål, svarer til at 22 børn ud af de 36 har en diagnose.

De 22 børn fordeler sig på følgende diagnoser:

- Angst og OCD (2)
- ADHD (8)
- Autismespektrumsforstyrrelse (12)

Krydser man denne besvarelse med spørgsmål 2 om køn, så ses det, at der er en gevaldig overvægt af drenge, der samtidig med deres skolevægring - også har en diagnose. 19 ud af de 25 drenge i denne undersøgelse, svarende til 76% har en diagnose.

For pigernes vedkommende gælder det omvendt kun for 3 ud af de 11 piger, der har haft skolevægning i skoleåret 2016/2017, svarende til 27%.

Ser man på forholdet mellem drenge og piger, der har både diagnose og skolevægning, så udgør drengene hele 86% og pigerne kun 14%.

Vi mener:

Det ser ud til, at børn med autisme udgør en fremtrædende gruppe blandt de børn, der har udviklet skolevægning. 2 af forældrene der har angivet ADHD som diagnose, skriver endvidere, at barnet enten har træk af autisme eller er i udredning for autisme. Disse 2 besvarelser er ikke talt med som autisme.

Vi mener det er yderst påfaldende, at der er så stor forskel på hvor stor en andel af hhv. pigerne og drengene, der har en diagnose, og som udvikler skolevægning.

Vi tænker at der er et mørketal i forhold til pigerne. At deres vanskeligheder ikke spottes og at flere af dem i virkeligheden har underliggende vanskeligheder, der burde udredes i forhold til skolevægningen.

Spørgsmål 4: Andre vanskeligheder

Undersøgelsen viser:

Af de 22 der svarede ja til at barnet havde en diagnose, der angiver 10, at børnene har andre vanskeligheder udover den primære diagnose. 3 af disse som ikke har autismediagnoser, angiver "sociale vanskeligheder" som en ekstra udfordring.

Af de 14 der svarede nej til at barnet havde en diagnose havde 5 af børnene alligevel andre vanskeligheder, der kan sidestilles med en diagnose. Her dækker svarene over angst og depression.

Kun 9 ud af de 36 børn har tilsyneladende ifølge forældrene ikke nogen underliggende vanskeligheder andet end generel mistrivsel, der kan have været medvirkende til skolevægningen.

Vi mener:

Næst efter autisme og adhd, er angst den hyppigst angivne "diagnose". Angst er ofte det første symptom, der opdages hos forældrene, når et barn i virkeligheden har autisme. Det giver derfor rigtig god mening at kigge efter dybereliggende årsager, når et barn har angst.

En af autisms kerneproblematikker er "sociale vanskeligheder". Idet dette træk kan findes blandt flere af respondenterne end dem, der angiver "autisme" som diagnose, gør at vi mener, det er overordentligt vigtigt at have fokus på netop denne del af børns udvikling i forhold til risikoen for at udvikle skolevægning.

Hvis skolevægning skal håndteres succesfuldt er det vigtigt, at børnenes vanskeligheder udredes korrekt. Når et barn begynder at vise tegn på mistrivsel, så bør det som det første undersøges, om der er underliggende årsager, der kan forklare mistrivselen, så der kan sættes ind med en indsats målrettet barnets vanskeligheder.

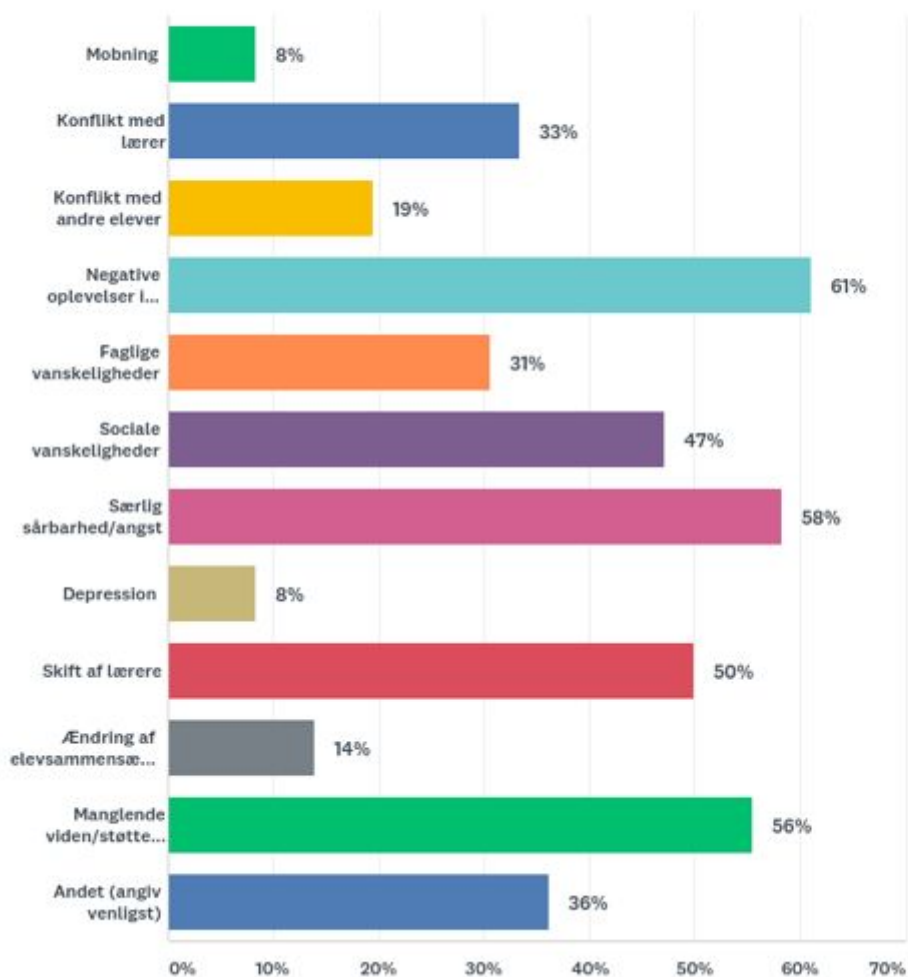
Spørgsmål 5: Baggrund for skolevægning

Undersøgelsen viser:

De 5 hyppigste grunde til skolevægningen er:

- Negative oplevelser i skolen
- Særlig sårbarhed/angst
- Manglende viden/støtte og anerkendelse af barnets handicap/vanskeligheder
- Skift af lærere
- Sociale vanskeligheder

Q5 Hvad har efter din mening ført til, at dit barn udviklede skolevægning?

Vi mener:

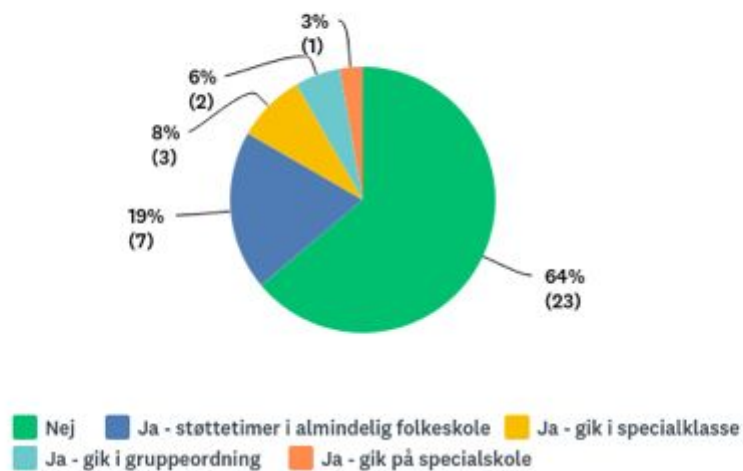
Der mangler tilstrækkelig viden og støtte til sårbare elever, der har brug for forudsigelige og faste rammer samt hjælp til at trives socialt. Der mangler fokus på i tilstrækkelig grad at understøtte børnenes sociale kompetencer.

Spørgsmål 6: Modtog barnet specialundervisning inden skolevægring

Undersøgelsen viser:

- 64% af børnene modtog ingen form for støtte inden barnet udviklede skolevægring.
- 19% modtog støttetimer i almindelig folkeskole.
- De sidste 17% modtog støtte enten i specialklasse, gruppeordning eller på specialskole.

Q6 Modtog dit barn specialundervisning inden skolevægringen startede?

Vi mener:

36% af eleverne har modtaget specialundervisning og har dermed været i et forløb med ekstra fokus på deres udvikling og trivsel - og alligevel har de udviklet skolevægring. Det peger på, at man i de specialiserede indsatser ikke i tilstrækkelig grad formår at sætte de rette indsatser i værk, eller at børnene måske ikke i tilstrækkelig grad visiteres til tilbud, der er vidtgående nok.

Af de 23 elever der slet ingen specialundervisning har fået, der har 10 af børnene, dvs. 43%, en diagnose.

Når et barn har velbeskrevne vanskeligheder indenfor angst, adhd og autisme og det slet ingen støtteforanstaltninger har fået og senere udvikler skolevægring, så får man den tanke, at der trods bedre vidende om barnets behov, er blevet sparet på støtten.

Vi finder det uhyggeligt at vi gennem denne undersøgelse har fundet frem til hele 10 børn i Egedal på et enkelt skoleår, som er knækket i skolen på trods af velbeskrevne behov, og som trods dette alligevel ikke har fået nogen støtte.

Det tyder på at inklusionsindsatsen i Egedal skal gås efter i sømmene. Inklusion bør altid være til barnets bedste. I de tilfælde hvor den ikke er det, feks. fordi der ikke prioriteres de nødvendige midler til inklusionen, der har barnet bedst af at komme over i et specialtilbud.

Spørgsmål 7: Hvor gik barnet i skole inden udvikling af skolevægring

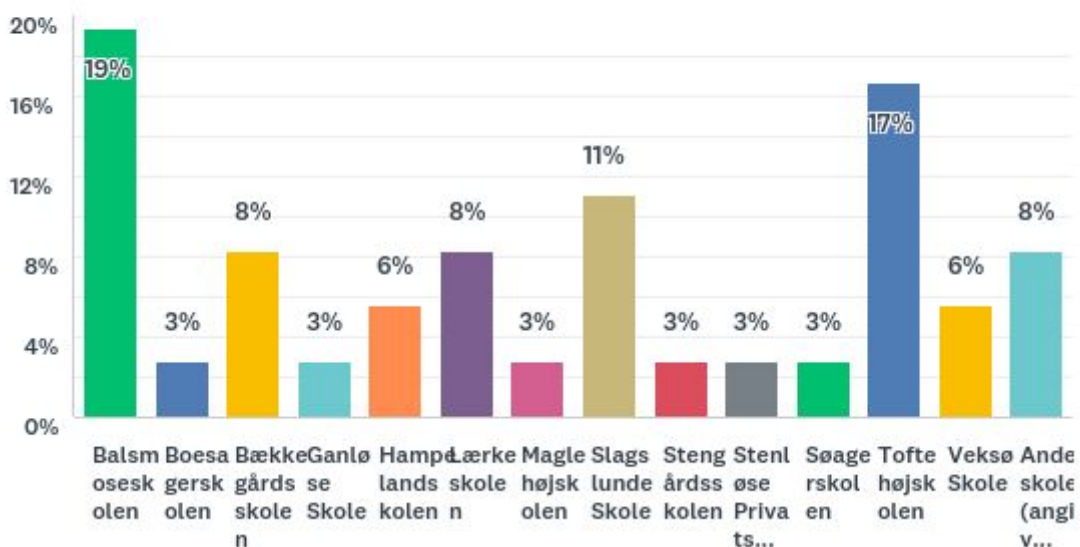
Undersøgelsen viser:

Der er især 2 skoler der stikker ud i forhold til antal børn, der udvikler skolevægring.

Det er Balsmoseskolen og Toftehøjskolen.

Slagslunde Skole stikker også ud i undersøgelsen, når man tager højde for skolens lavere elevtal.

Q7 Hvor gik barnet i skole, da skolevægringen startede?

Vi mener:

Det bør undersøges, om der er forhold på de specifikke skoler, der gør, at der tilsyneladende er en højere andel elever, der udvikler skolevægning her.

Er der den nødvendige specialviden til stede? Og visiteres børn med behov for udredning og specialundervisning videre til de tilbud de bør?

På Balsmoseskolen findes der en afdeling for børn med autisme. Det, at der er en højere andel af børn med diagnoser her, kunne være en udslagsgivende faktor i forhold til en højere andel af børn med skolevægning. Omvendt kan man sige, at det at skolen rummer en specialafdeling burde gøre, at man var særligt rustede til at imødekomme disse børns behov.

Vi kan af vores data se, at der for 86% af børnene med skolevægning på Balsmoseskolen, ligger en diagnose bag. For skolerne som helhed er tallet 61%. Det er altså væsentligt forhøjet.

Laver man en lignende sammenligning for hhv. Toftehøjskolen og Slagslunde skole, så ligger de begge lavere mht. antallet af diagnosebørn med skolevægning end både Balsmoseskolen og den generelle undersøgelse. Her er det "kun" i 50% af tilfældene, der ligger en diagnose bag.

På baggrund af disse udsving kunne det blandt andet give mening at kigge på, om Balsmoseskolens gruppeordning for børn med autisme i tilstrækkelig grad er specialiseret og gearret nok til deres opgave. Børnene med autisme, der visiteres hertil, er gennem årene blevet tungere. Både fordi man i mindre grad gør brug af specialskoler, og fordi de lettere tilfælde i højere grad inkluderes.

For Toftehøjskolen og Slagslunde skole kunne man kigge på, om de evt. i mindre grad end de andre skoler gør brug af PPR i forhold til udredning af børn med vanskeligheder. Det kunne være, man kunne sænke antallet af børn med skolevægning på disse skoler, hvis man mere rettidigt gik ind og afdækkede børnenes behov.

Spørgsmål 8: Hvor går barnet i skole nu

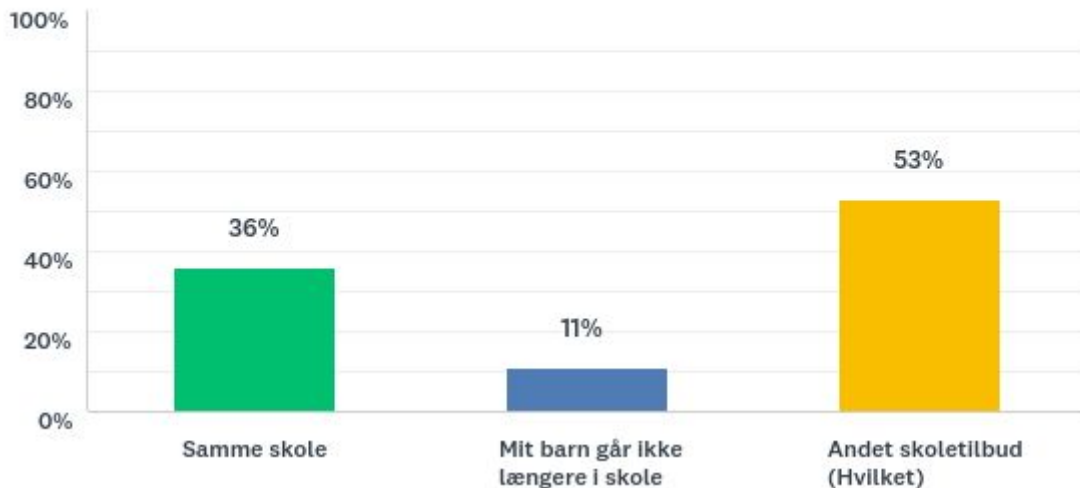
Undersøgelsen viser:

- 36% angiver at barnet går på den samme skole som tidligere.
- 11% af børnene, hvilket svarer til 4 skolebørn i Egedal, er helt holdt op med at gå i skole.
- 53% svarer at barnet er påbegyndt et andet skoletilbud.

Det ser ud til at dette spørgsmål ikke har været formuleret klart nok. En stor del af børnene med skolevægning går jo ikke længere i skole - men hører stadig til en skole. Besvarelserne bærer præg af forskellig tolkning af spørgsmålet.

De 53% (svarende til 19 børn) har angivet alt lige fra at børnene er helt ophørt med skole, til påbegyndt skoletilbud i andre kommuner, privatskoler, hjemmeundervisning og til at børnene er kommet i enten specialtilbud eller dagbehandlingstilbud.

Q8 Hvor går barnet i skole nu?

Fordelingen på andre skoletilbud ser således ud:

- 2 elever er skiftet til privatskole
- 1 er flyttet til folkeskole i anden kommune
- 6 elever har fået andet skoletilbud i kommunen
- 5 elever har fået et dagbehandlingstilbud
- 1 elev hjemmeundervises
- 4 elever går hjemme

Vi mener:

Resultatet for dette spørgsmål tyder på, at det at få skolevægning ofte fører til et skoleskift. Dette kan både være det rigtige og bedste for barnet, men det siger også noget om, at man mislykkedes med at få barnet tilbage til sin normale klasse igen.

Hvis vi ser lidt frem i undersøgelsen til spørgsmål 12, så bider vi mærke i, at på trods af at flere eleverne har skiftet skole, så er det alligevel et fåtal som ihvertfald på den korte bane efterfølgende er kommet i trivsel igen. Det ser altså ikke ud til at et skoleskift i sig selv er den gyldne løsning.

Der er derfor i langt højere grad brug for, at børnenes aktuelle skoletilbud tager ansvaret på sig for at løse problemerne med skolevægningen, og ikke blot smider håndklædet i ringen og afventer at nogen andre overtager problemet.

Det at skolevægning gøres til et spørgsmål om "korrekt skoleplacering" gør at indsatsene for at få barnet på fode igen udskydes. Alle går og venter på at barnet får plads på en ny skole, der så skal tage sig af skolevægningen. I den periode - som kan tage år - forværres barnets tilstand.

Det skal i højere grad være muligt at flytte de nødvendige ressourcer hen til barnet ud fra barnets aktuelle behov uden at hjælpen er betinget af, hvilken slags skoletilbud barnet går i.

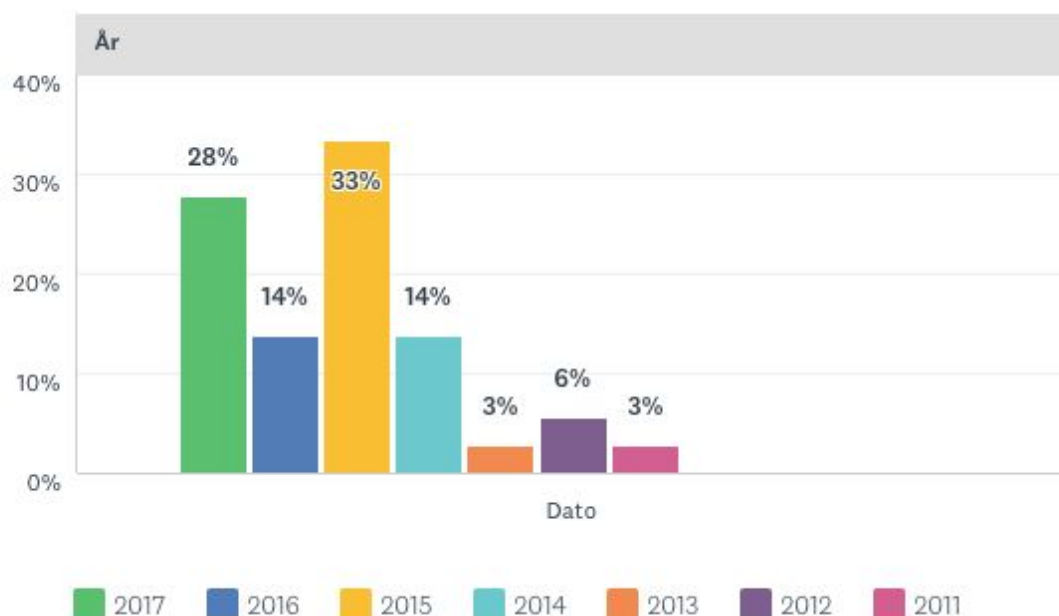
Har barnet skolevægning - og har i en periode brug for eneundervisning - så skal dette kunne lade sig gøre, uanset om man går på almindelig folkeskole eller går i et dagbehandlingstilbud.

Baggrundsdata om skolevægningen

Spørgsmål 9: Hvornår startede skolevægningen

Undersøgelsen viser:

Der er stor variation i hvornår børnene udviklede skolevægning, og hvor længe den har været. Fælles for alle besvarelserne er dog, at uanset hvornår skolevægningen startede, så har alle børnene stadig haft skolevægning i løbet af skoleåret 2016/2017.

Vi mener:

Det er skræmmende at se, at vi har børn i kommunen, som gennem flere år har mistrivedes i skolen og været ramt af skolevægning. Langt over halvdelen af børnene har haft skolevægning i mere end 2 år. En enkelt helt op til 6 år af barnets skoletid.

Skolevægning er altså noget der udvikler sig over tid og som har tendens til at kunne blive kronisk. Det fordrer en hel særlig indsats baseret på viden om de mekanismer, der fører til skolevægningen.

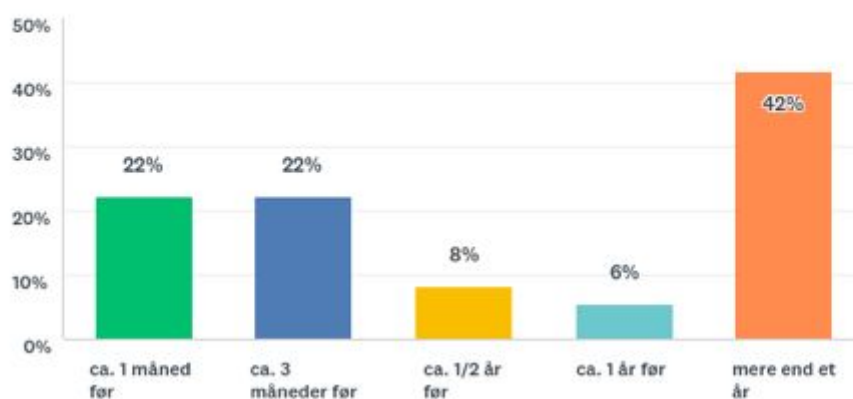
I øjeblikket kaster vi håndklædet i ringen og gør enten intet eller overlader løsningen til private dagbehandlingstilbud. Måske skulle vi opkvalificere os selv til at tage hånd om problemerne i tide.

Spørgsmål 10: Hvor lang tid før skolevægningen, viste barnet tegn på mistrivsel

Undersøgelsen viser:

- I 42% af tilfældene har der været tegn på mistrivsel i mere end et år før skolevægningen begyndte.
- I 22% af tilfældene har der højst været tegn på mistrivsel en måned før.

Hvor lang tid før, viste barnet tegn på mistrivsel og ubehag ved skole?

Vi mener:

Der er et stort forbedringspotentiale i tidligere opsporing og indsats over for de mange børn, der har vist tegn på mistrivsel i en meget lang periode før de udviklede egentlig skolevægning. Det er skræmmende, at så mange børn ikke er grebet i tide.

Når hele 22% ikke har udvist tydelige tegn på mistrivsel før skolevægningen begyndte, så er der grund til at være ekstra obs og handle hurtigt, når de mindste tegn spottes.

Spørgsmål 11: De første tegn på mistrivsel i skolen

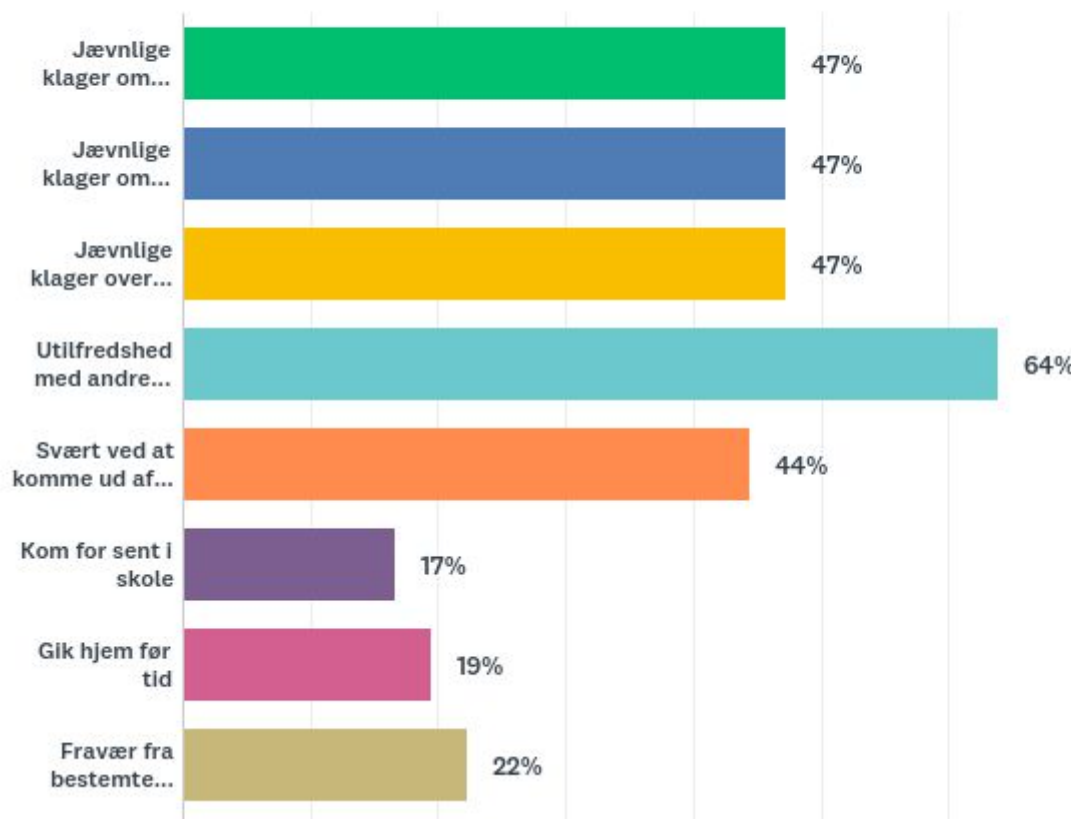
Undersøgelsen viser:

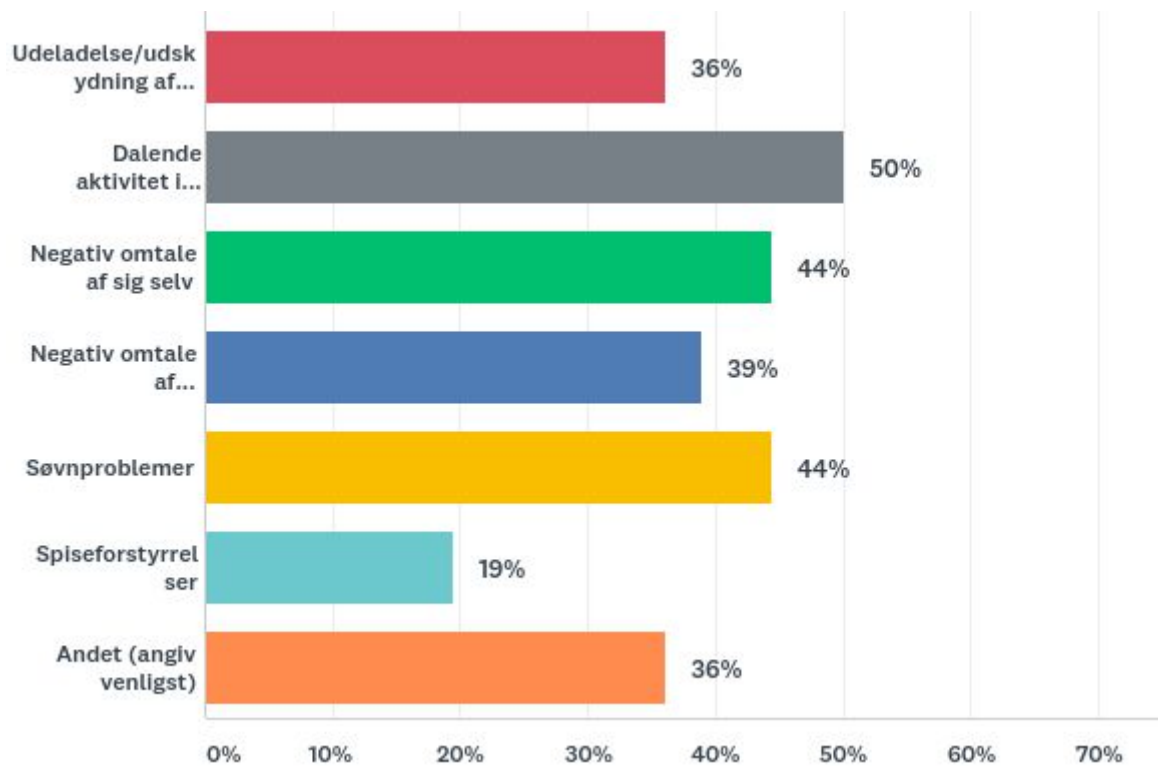
Der er en række konkrete tegn på mistrivsel i skolen, man kan være opmærksomme på. De hyppigste tegn er:

- Utilfredshed med andre elever eller lærere
- Dalende aktivitet i timerne
- Jævnlig klager over mavepine

- Jævnlig klager over hovedpine
- Jævnlig klager over træthed
- Svært ved at komme ud af sengen om morgenen
- Negativ omtale af sig selv
- Søvnproblemer

Q11 Hvad var de første tegn på mistroivsel i skolen?

Vi mener:

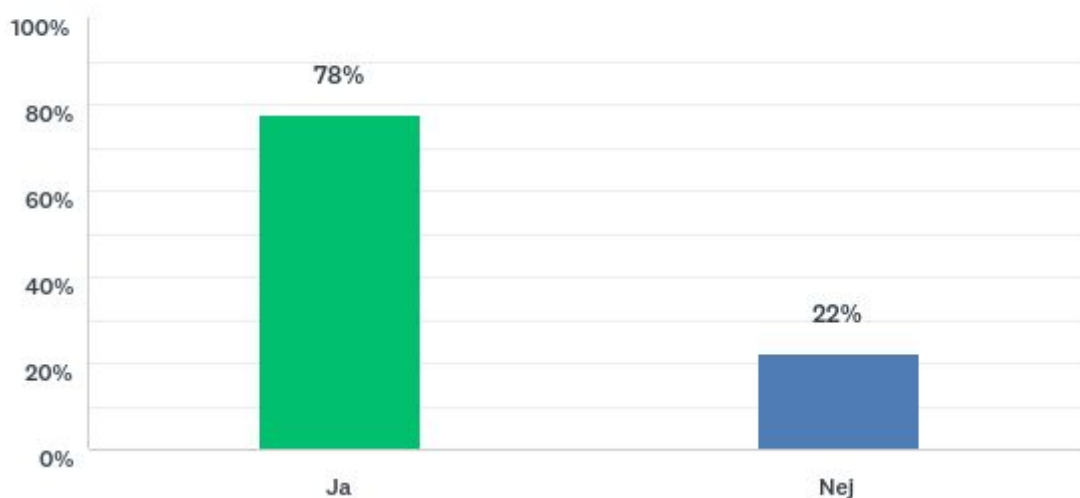
Der bør udarbejdes vejledning til fagpersonerne på skolerne om, hvilke tegn man bør være særlige opmærksomme på og reagere på, så man kan fange udvikling af skolevægning i opløbet.

Spørgsmål 12: Har barnet stadig skolevægning

Undersøgelsen viser:

- 78% af børnene havde ved skoleårets udgang stadig skolevægning.
- Kun 22% af børnene, svarende til 8 børn, havde i løbet af året fået forbedret deres tilstand. (Se dog spm. 14).

Q12 Har barnet stadig skolevægning?

Vi mener:

Jo længere tid der går, før der gribes ind i forhold til et barns skolevægning, jo mere kronisk bliver tilstanden, og jo sværere (og dyrere) bliver det at få barnet på rette kurs igen. Noget tyder på, at børnenes problemer får lov at vokse sig store før nogen griber ind.

Der bør arbejdes ihærdigt på at få tidlige indsatser på plads, der ikke kun er tidlige - men også i tilstrækkeligt omfang adresserer de udfordringer, barnet har.

Vi tænker problemet tildels skyldes, at skolerne ikke er villige nok til at ofre det, det koster at bringe et kuldsejlet barn på ret køl igen. De indsatser der iværksættes er ikke tilstrækkelige, og regningen sendes fra skolerne videre til socialforvaltningen.

Spørgsmål 13: Hvornår sluttede skolevægningen (Varighed)

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er kun besvaret af de 8 forældre, der svarede Nej på forrige spørgsmål.

Ud fra de 8 forældres angivelse af starttidspunkt for skolevægningen og sluttidspunkt, kan vi beregne varigheden.

Skolevægningen havde i de 8 tilfælde varet hhv. 12, 23, 14, 18, 44, 21, 17 og 3 måneder.

Den gennemsnitlige varighed for skolevægningen i de 8 tilfælde var 19 måneder, svarende til 1 år og 7 måneder.

Vi mener:

Det at skolevægning typisk strækker sig langt mere end et år, illustrerer vigtigheden af, at børnene tilbydes sygeundervisning mens skolevægningen står på. Ellers risikerer det massive faglige efterslæb at blive endnu en grund til at barnet fastholdes i skolevægningen.

Spørgsmål 14: Hvad førte til at skolevægningen sluttede

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er kun besvaret af de 8 forældre, der svarede Nej til spørgsmål 12.

De 8 forældre har givet følgende grunde til at skolevægningen sluttede:

- 3 fik nyt skoletilbud
- 2 fik et specialtilbud
- 1 forlod folkeskolen (sidste skoledag)
- 2 går hjemme

Vi mener:

Først og fremmest er det for dette spørgsmål et meget lille datagrundlag at udlede noget på. Der er dog et flertal, hvor et skoleskift har ført til forbedret tilstand.

Det er dog forstemmende, at der reelt er 3 ud af de 8 børn, som i virkeligheden ikke har overkommet deres skolevægning, men i stedet slet ikke går i skole.

Det er altså indtil videre kun lykkedes Egedal Kommune at hjælpe 5 ud af de ialt 36 børn med skolevægning i denne undersøgelse tilbage i skole i skoleåret 2016/2017!

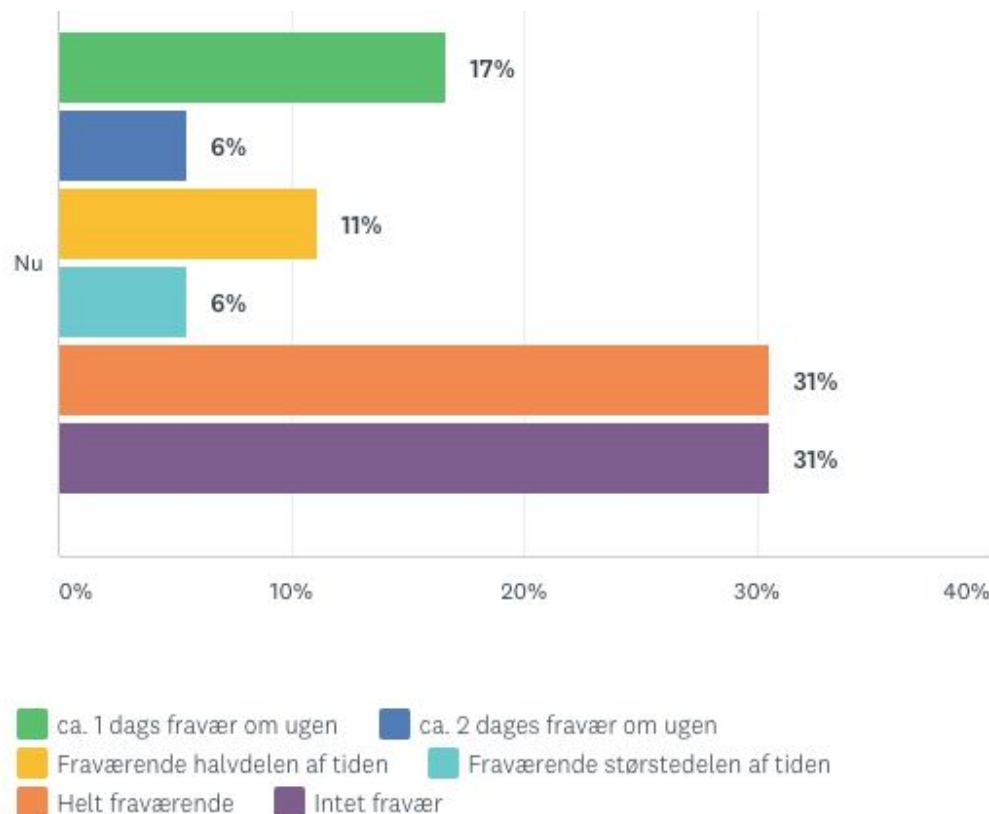
Det er på alle måder et nedslående resultat, der bør føre til tæt opfølgning på de indsatser, der fremadrettet indføres på dette område.

Spørgsmål 15: Fraværets omfang

Undersøgelsen viser:

Vi har fået besvarelser for fraværets omfang pr. kvartal i skoleåret 2016/2017 med tanke på at beskrive udviklingen af skolevægringen over tid. Udviklingen henover skoleåret for hver enkelt barn giver dog kun mening hvis den sættes i kontekst af hver enkelt barns historik.

Vi har derfor istedet valgt at præsentere hvordan fraværets omfang så ud ved skoleårets udgang, dvs. sidste kvartal af skoleåret 2016/2017:

Undersøgelsen viser at 48% af eleverne med skolevægring har været fraværende fra skole i halvdelen af tiden eller mere i forbindelse med deres skolevægring.

- 11 børn havde intet fravær
- 6 børn havde fravær ca. 1 dag om ugen
- 2 børn havde fravær ca. 2 dage om ugen
- 4 børn havde fravær ca. halvdelen af tiden

- 2 børn havde fravær størstedelen af tiden
- 11 børn var helt fraværende

De 11 børn uden fravær dækker dog både over børn, der møder op hver dag trods stor modstand og angst og som ikke deltager i undervisningen, og så de børn fra spørgsmål 14, hvor forældrene i besvarelserne ikke tænker det som fravær fra skole, når børnene er blevet taget helt ud af skolen og nu hjemmeundervises istedet.

Vi mener:

Uanset om barnet kun er fraværende en gang om ugen eller er væk størstedelen af tiden, så skal fraværet tages alvorligt, og sygeundervisning skal tilbydes, hvis fraværet overstiger 15 skoledage på et skoleår. Der er i lovgivningen ingen krav om, at fraværet skal være sammenhængende. Det er alene det samlede antal, der er afgørende.

Der bør følges op på al ureglementeret fravær, og hvis der ligger mistro til grund, skal der tages hånd om problematikken med det samme.

Vi oplever at skolerne i stedet for at tage medansvar for problemet, gør det forældrenes opgave alene at få børnene i skole. Ofte tænkes problemet kun som et fysisk problem - at barnet ikke møder op, og ikke til et psykisk.

Man skal være obs på, at skolevægring ikke kun handler om manglende fremmøde. Der er også en del elever der har så stor angst ved skolen, at det fylder ekstremt i deres hverdag.

De kommer i skole, men de deltager ikke - og forældrene bruger megen energi og kræfter i hjemmet på at få børnene i skole hver dag. Når børnene kommer hjem, afreagerer de på forældrene og familien. Efter en længere periode med "skjult" skolevægring, kan barnet til sidst ende med også at udvikle tydelig skolevægring i form af manglende fremmøde.

Sygeundervisning i hjemmet

Spørgsmål 16: Har skolen iværksat undervisning i hjemmet mens dit barn havde skolevægring

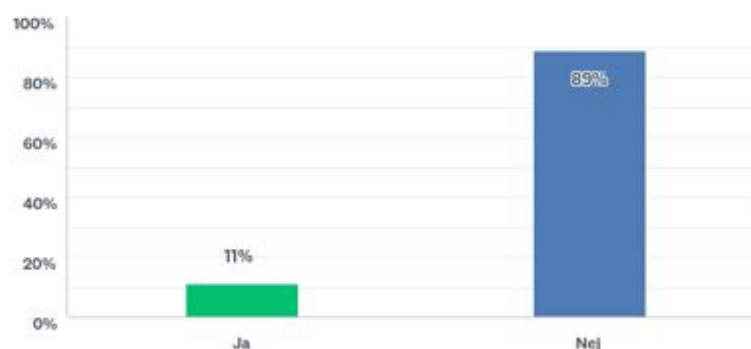
Undersøgelsen viser:

I kun 11% af tilfældene (svarende til 4 elever) er der iværksat lovpligtig sygeundervisning af eleven, mens barnet havde skolevægring.

I hele 89% af tilfældene er der ikke levet op til "Bekendtgørelsen om sygeundervisning af elever i folkeskolen og frie grundskoler".

Det svarer til 32 børn der ikke har modtaget den undervisning de ifølge lovgivningen har ret til i skoleåret 2016/2017.

Har skolen iværksat undervisning i hjemmet mens dit barn havde skolevægring?

Vi mener:

Det er yderst alvorligt, at skolerne i Egedal ikke lever op til deres forpligtelse om at tilbyde sygeundervisning til elever, der har mere end 15 dages fravær.

Det betyder, at eleverne der mistrives i skolen, ikke blot har de primære årsager til skolevægringen at slås med, men også kommer voldsomt bagud fagligt i skolen og dermed får endnu sværere ved at komme tilbage igen.

Vores oplevelse er, at skolerne bevidst undgår at tildele sygeundervisning i hjemmet, da det er omkostningsfuldt at sætte en hel lærer af til en elev 6-10 timer om ugen.

Vi må dog insistere på at lovgivningen overholdes, og at der strammes gevaldigt op her.

Siden skolerne har svært ved selv at administrere overholdelsen af dette, så kunne det eventuelt afhjælpes ved at øremærke en pulje til sygeundervisning centralt, som der så kunne trækkes på ved behov, i stedet for at økonomien skal findes ude på de enkelte skoler.

Spørgsmål 17: Hvor mange timers undervisning om ugen

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er kun besvaret af de 4 ud af 36 forældre, hvis børn har modtaget sygeundervisning i hjemmet.

Børnene har i de fire tilfælde modtaget undervisning i hhv. 3, 8, 7 og 6 timer ugentligt. Dvs. gennemsnitligt 6 timer pr. uge.

Vi mener:

Et realistisk ugentligt timeantal for sygeundervisning er ifølge Skole og Forældre mellem 6-10 timer. Vi finder det derfor trist, at det gennemsnitlige timeantal for de få (4) elever, der har modtaget sygeundervisning ligger på et minimum.

Det bør tilstræbes at eleverne får den undervisning, der er nødvendig, for at de ikke kommer bagud i forhold til deres kammerater og klassetrin.

Spørgsmål 18: Hvor længe gik der, fra skolevægning blev konstateret og til undervisning i hjemmet blev iværksat

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er kun besvaret af de 4 forældre, hvis børn har modtaget sygeundervisning i hjemmet.

- 1 barn har fået iværksat sygeundervisning hurtigt, dvs. mindre end en måned efter skolevægningen blev konstateret.
- 1 barn har fået sygeundervisning mindre end 2 måneder efter.
- De sidste 2 børn har ventet mere end 3 måneder på at sygeundervisningen blev iværksat.

Vi mener:

Sygeundervisning skal iværksættes umiddelbart efter det konstateres, at barnet ikke kan følge den almindelige undervisning. Det vil sige inden for få uger, ikke måneder.

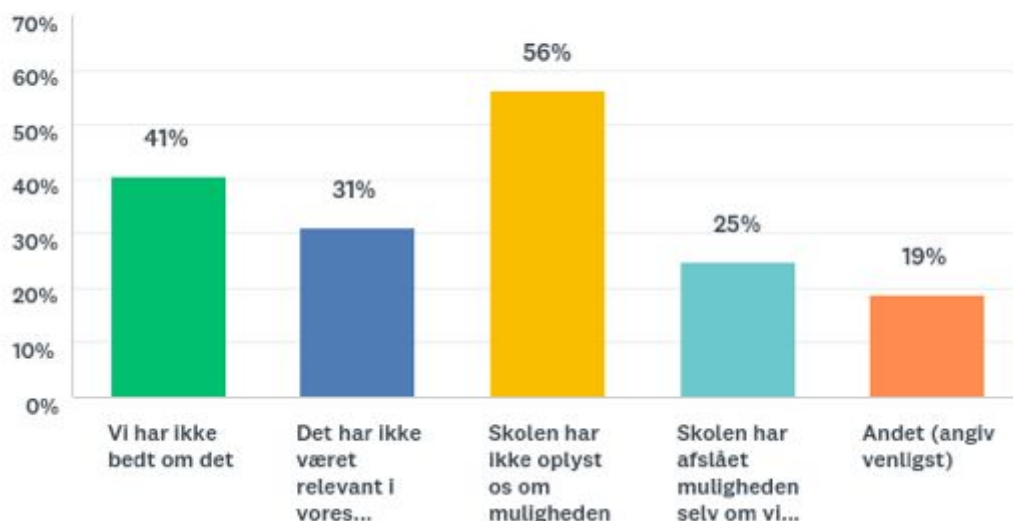
Spørgsmål 19: Hvorfor er der ikke iværksat sygeundervisning

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er besvaret af de 32 forældre, hvis børn ikke har modtaget sygeundervisning på trods af ret til det ifølge lovgivningen. Forældrene har i besvarelsen af dette spørgsmål kunne angive mere end en grund.

Den hyppigste begrundelse for at barnet ikke har modtaget sygeundervisning er, at forældrene ikke har været klar over at muligheden fandtes, fordi skolen ikke har oplyst om det.

Q19 Hvorfor er der ikke blevet iværksat sygeundervisning?

- 56% angiver at skolen ikke har fortalt om det
- 41% fortæller at de ikke har bedt om det
- 25% angiver at skolen har afslået muligheden selv om forældrene har bedt om det.
- 31% mener ikke det har været relevant i deres tilfælde.
- 19% angiver andre årsager.

I kommentarerne er der nogen, der mener, at sygeundervisning ikke tæller, hvis man kun har on/off fravær, dvs i skole halvdelen af tiden.

Der er endvidere en, der angiver, at skolen på trods af 4 ansøgninger fra forældrene om hjemmeundervisning, har ignoreret dem alle.

Vi mener:

Sygeundervisning er en ret alle børn har, så snart de har mere end sammenlagt 15 skoledages fravær. Det kan altså ikke gradbøjes. Alle børnene i denne undersøgelse burde være tilbudt sygeundervisning i hjemmet. Det uanset om forældrene mente det var relevant, selv havde bedt om det osv.

Retten til sygeundervisning gælder også, selvom man har on/off fravær. Reglen er, at behovet skal vurderes, når man har mere end 15 dages fravær i alt på et år.

Særlige foranstaltninger i forbindelse med skolevægringen

Spørgsmål 20: Hvem tog først initiativ til at adressere problemet med skolevægringen

Undersøgelsen viser:

- I hovedparten af tilfældene (86%) har det været forældrene, der først har råbt vagt i gevær og som har påpeget problemet med skolevægringen.
- I kun 2 tilfælde (6%) har det været en lærer eller pædagog, der har reageret først.
- I de sidste 3 tilfælde (8%) har det været en klubpædagog, den ene forældre og CSD der har reageret.

Q20 Hvem tog først initiativ til at adressere skolevægringen?

Vi mener:

Det vil selvfølgelig oftest være forældrene, der ser de første tegn på mistrivsel.

Det er dog skræmmende, at det i så overvejende grad er forældrene og ikke fagpersonerne i skolen, der tager initiativ til at gøre noget ved skolevægringen, der tydeligt manifesterer sig i skolen i form af øget fravær og manglende deltagelse i undervisningen.

Der er behov for en øget tillid til forældrenes observationer og bekymringer.

Der er behov for, at lærerne og pædagogerne klædes på til at skelne alvorlige tegn på mistrivsel, der skal handles på, og mindre klager.

Spørgsmål 21: Hvem tog I kontakt til for at få støtte

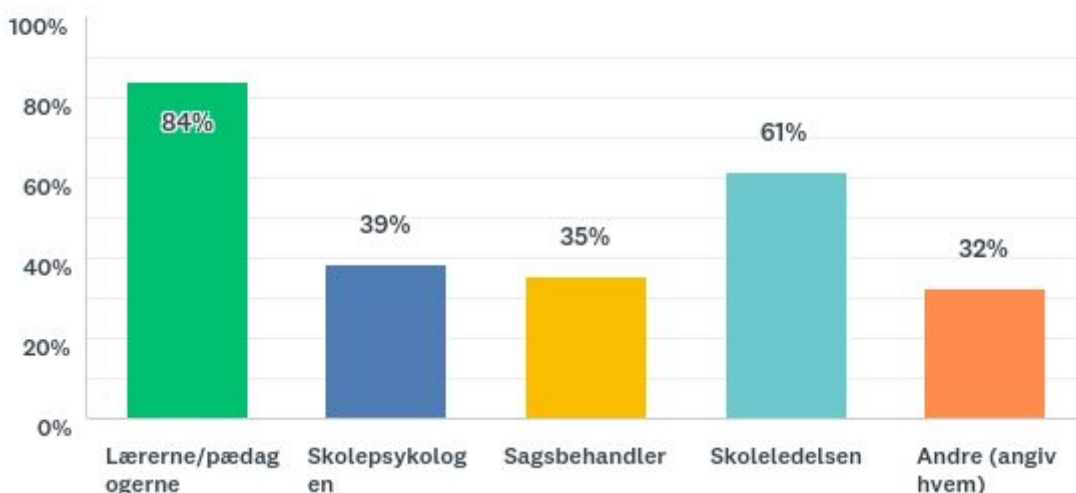
Undersøgelsen viser:

Lærerne og pædagogerne er dem, der hyppigst tages kontakt til for at få hjælp til skolevægringen. Dernæst er det skolelederen der oftest inddrages.

Skolepsykolog og sagsbehandler er i mindre grad involveret.

Af andre involverede angiver forældrene blandt andet børnepsyk, egen læge samt råd og vejledningsteamet på kommunen. En enkelt har også haft fat i centerchefer og borgmester.

Q21 Hvem tog I kontakt til for at få støtte?

Vi mener:

Forældrene - kan man se af procenterne - har i snit henvendt sig til 2-3 forskellige faggrupper for at få hjælp til deres børn.

Når det kommer til noget så alvorligt som skolevægring, så er der i den grad brug for en koordinerende indsats. Det er vigtigt, at både skolepsykolog og sagsbehandler kommer i spil.

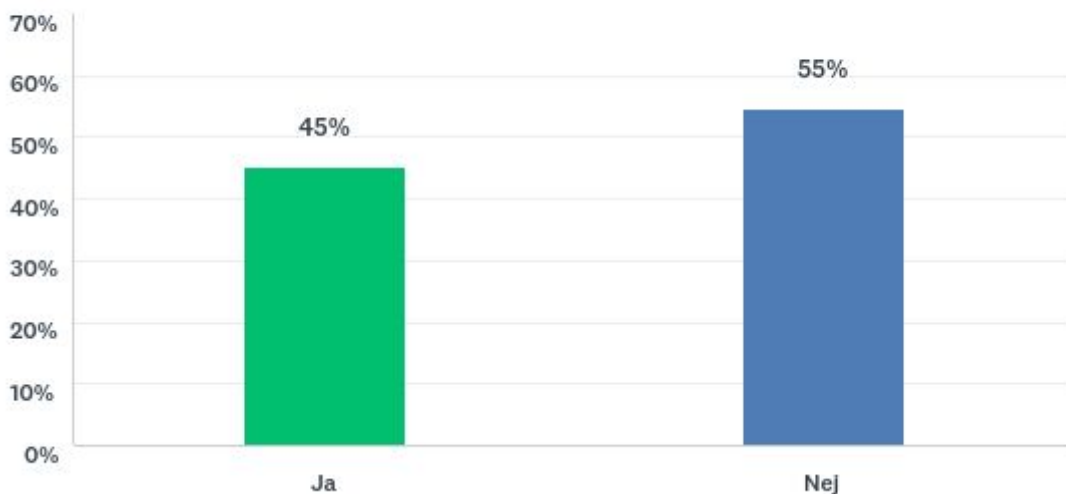
Der er behov for en sammenhængende strategi for hvordan skolevægning håndteres. Hvilke faggrupper skal inddrages hvornår, hvem er kontaktperson og tovholder, og hvem har ansvaret for indsatsen.

Spørgsmål 22: Gav henvendelsen anledning til støtte

Undersøgelsen viser:

Over halvdelen af forældrene angiver, at de på trods af henvendelse til skole og kommune ikke oplevede nogen støtte.

Q22 Gav henvendelsen anledning til støtte?

Vi mener:

En henvendelse fra forældrene om et barns mistrivsel og skolevægning bør altid tages alvorligt og bør føre til afhjælpende tiltag.

Vi tænker, den manglende hjælp kan skyldes, at lærerne og pædagogerne ikke ved, hvordan de skal tackle en sådan henvendelse. Eller at der kan være uenighed om, hvor problemet er lokaliseret eller dets størrelse.

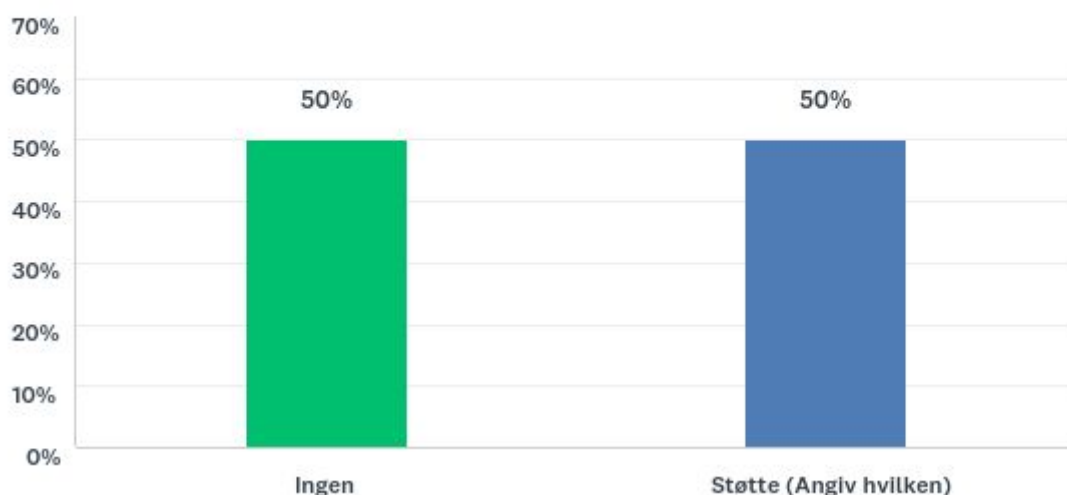
I forhold til vores undersøgelsesresultat om de tidlige tegn på mistrivsel, og at det er forældrene der først spotter disse, så mener vi, at det bør tages alvorligt, når forældrene tager kontakt for at få løst trivselsproblemer, der opleves at have relation til skolen.

Spørgsmål 23: Hvilken støtte blev iværksat

Undersøgelsen viser:

I halvdelen af de 36 sager blev der på trods af skolevægningen ikke iværksat nogen støtte.

Q23 Hvilken støtte blev iværksat?

I de 18 sager der blev iværksat støtte, blev den givet i form af:

- Ekstra fokus fra lærere (4)
- Psykolog (1)
- Hjemmeundervisning (1)
- 5 timers støtte af inklusionsvejleder (1)
- Indstilling til PPR (1)
- 12 timers støtte i skolen (2)
- En særlig opgavebog barnet kunne arbejde i (1)
- Henvielse til andet skoletilbud (1)
- Flyverkorps (1)
- Fælles netværksmøde og tildeling af en kendt støtte (1)
- Reduceret skema, fjernede timer med de lærere der gav anledning til konflikter (1)
- AKT lærer 2 timer om ugen (1)
- Visitation til 12 timers støtte fra næste skoleår (1)

Vi mener:

Årsagen til skolevægning er ofte kompleks og kræver en tværfaglig indsats. Af de indsatser, der er iværksat i halvdelen af sagerne, ser det ikke ud til, at man har forsøgt at finde ind til årsagen til skolevægningen. Man har kun forsøgt at lindre symptomerne.

Således har kun 1 ud af de 18 børn fået tilbudt behandling ved psykolog og en anden blevet henvist til PPR. 3 er blevet nægtet udredning/behandling via PPR. Resten har kun fået støtte i form af mindre tiltag eller ekstra fokus/støttetimer.

Sammenholdt med resultatet i spørgsmål 12, der viser at kun 5 børn er kommet ud af skolevægringen, må det konkluderes at indsatserne ikke slår til.

Spørgsmål 24: Hvor længe gik der fra skolevægringen blev konstateret til støtten blev iværksat

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er besvaret af de 18 respondenter, der svarede ja til, at der var blevet iværksat støtte.

Svarene fordeler sig således:

- 0 måneder (4)
- 1 måned (3)
- 2 måneder (1)
- 3 måneder (1)
- 4 måneder (2)
- 6 måneder (1)
- 9 måneder (1)
- 10 måneder (2)
- 12 måneder (3)

De 18 respondenter har svaret alt mellem 0 til 12 måneder, med et gennemsnit på 5 måneder fra skolevægringen var konstateret til støtten blev iværksat.

Undersøgelsen har dog her en fejl, da det højeste antal måneder der kunne svares var 12, så 3 af svarene kunne i realiteten være højere.

Vi mener:

Det er nødvendigt, at blive langt skarpere på at tilbyde familierne hurtig hjælp. Så snart skolevægringen konstateres, bør der lægges en plan for, hvordan barnet kan komme tilbage på sporet igen.

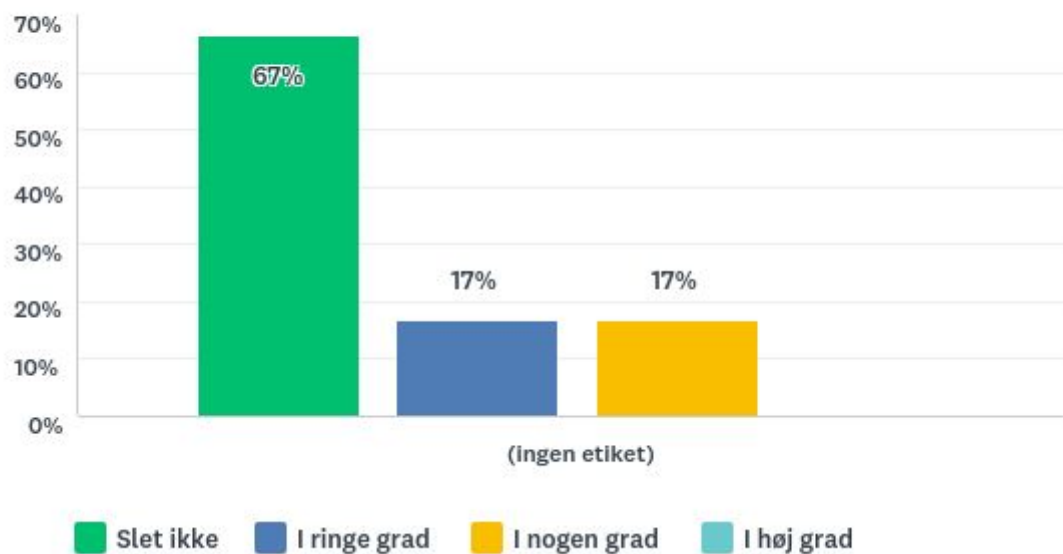
Spørgsmål 25: Var hjælpen tilstrækkelig

Undersøgelsen viser:

Dette spørgsmål er besvaret af de 18 respondenter, der svarede ja til, at der var blevet iværksat støtte.

Af disse svarer 2 ud af 3, at hjælpen slet ikke var tilstrækkelig. 1 ud af 3 mener, at hjælpen hjalp i ringe eller nogen grad. Ingen af de familier, der fik støtte, oplevede hjælpen som værende tilstrækkelig.

Q25 Var hjælpen tilstrækkelig?

Vi mener:

Det må mane til eftertanke, når ikke en eneste af de 36 familier, der har oplevet skolevægning i skoleåret 2016/2017 vurderer, at den hjælp skole og kommune har leveret, har hjulpet tilstrækkeligt på barnet skolevægning.

18 familier har slet ikke fået hjælp, og af de 18 der har - er der ikke en eneste, der har været tilfreds med indsatsen.

Det tyder på, at skolerne og kommunen ikke er klædt godt nok på til at løse problemerne med skolevægning, og at der er behov for en voldsom opkvalificering på dette område.

Man kunne feks. kigge mod de kommuner, der har oprettet kompetencecentre med specialpædagogisk viden på inklusionsområdet. Man kunne kigge på, om der er

tilstrækkelige ressourcer i PPR til udredning og screening af børnene. Man kunne kigge på om, der er den rette sammensætning af kompetencer i PPR - og meget mere.

Måske skal psykologerne i PPR krydres med nogen, der har mere praktisk pædagogisk erfaring, der kan indkaldes som rådgivere i skolevægringssager.

Måske skal det være lettere for forældrene at få hjælp fra PPR. I forhold til de mange tilfælde af børn med angst, giver det mening at kigge på muligheden for at tilbyde behandling af dette.

Vurdering af fagpersoners håndtering af skolevægringen

Spørgsmål 26: Vurdering af fagpersonernes håndtering af skolevægringen

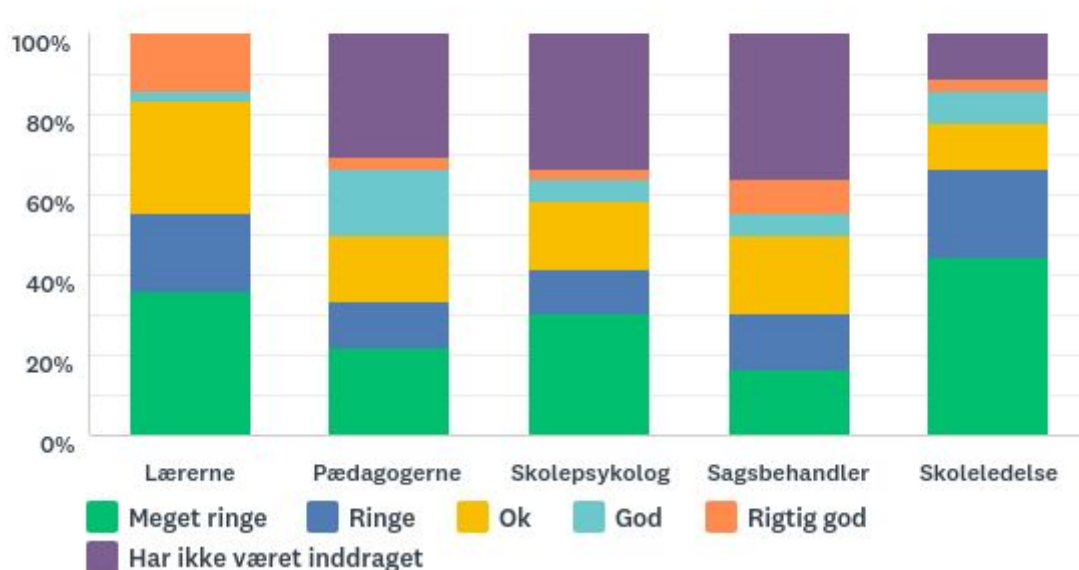
Undersøgelsen viser:

Der er generel større tilfredshed med indsatsen fra fagpersonerne, end der er tilfredshed.

Skolelederne scorer dårligst i forhold til håndteringen skolevægringen. Hele 66% af forældrene mener, at deres indsats enten har været meget ringe eller ringe. Kun 3% (svarende til 1 respondent) mener at skoleledelsens indsats har været rigtig god.

Næst efter skolelederne er der størst tilfredshed med skolepsykologerne. For det første har de slet ikke været inddraget i hver tredje sag. Det på trods af at flere af børnene både har komplekse vanskeligheder i form af diagnoser og skolevægring. Når skolepsykologerne endelig har været inddraget, så har tilfredsheden været lille.

Q26 Vurdering af samarbejde og indsats

Vi mener:

Besvarelserne af dette spørgsmål bærer præg af det, vi har set i tidligere spørgsmål, at indsatsen i forhold til skolevægringen har været mangelfuld.

Pædagogerne er naturligt nok ikke inddraget i alle sager, da de ikke spiller den store rolle i de større klasser.

Det er dog problematisk at skolepsykolog og sagsbehandler ikke har været inddraget i en tredjedel af sagerne.

Når der er tale om skolevægning, bør der som minimum sættes ind med tværfaglige netværksmøder, hvor både psykolog bringes i spil i forhold til mulig udredning og behandling, og sagsbehandler sættes i spil i forhold til anden hjælp og støtte til familien.

Der tegner sig en tendens til at skolevægningen bliver familiens problem alene, og at skolerne ikke i tilstrækkelig grad bruger de muligheder der er, for at bringe andre fagligheder i spil.

Skolevægningens konsekvenser

Spørgsmål 27: Skolevægningens konsekvenser for barn og familie

Undersøgelsen viser:

Skolevægningen har store konsekvenser for barnet og familien.

Forældrene beskriver, hvordan skolevægningen går ud over barnets selvværd og selvtillid. Hvordan barnet mistrives, isolerer sig og udvikler angst. Hvordan barnet kommer bagud fagligt.

Hele familien påvirkes negativt, søskende bliver utrygge og reagerer. Konfliktniveauet i familien stiger og flere familiemedlemmer udvikler stress.

Flere forældre får svært ved at passe deres arbejde, må langtidssygemeldes og ender enten med at blive fyret eller må opsiges deres job. Skolevægningen får økonomiske konsekvenser for familien.

Nogle føler sig så magtesløse over den manglende hjælp fra kommunen, at de overvejer at flytte.

Dette var en meget kort opsummering af de oplevede konsekvenser i de 36 familier. Samtlige besvarelser kan ses i bilaget.

Vi mener:

Konsekvenserne for familierne er så omfattende og gennemgribende, at det er helt ubegribeligt, at der skal gå så lang tid før skolevægningen adresseres og familierne oplever at få hjælp.

Skolevægning er ikke kun et massivt problem for det berørte barn, det er ødelæggende for en hel familie. Omkostningerne til at rette skuden op, når man først er nået derud er i en størrelsesorden, så det KUN kan gå for langsomt med at tænke i forebyggende indsatser i stedet.

Vi mener, at de mange skolevægningssager er et symptom på, at vores indsatser på inklusionsområdet er mangelfulde, og at vores specialtilbud ikke er specialiserede nok.

Det er på tide, at der investeres i ordentlig inklusion, ordentlige specialtilbud og investeres i medarbejder med særlige kompetencer indenfor specialpædagogik.

Der skal laves en plan for hvordan, der kan sættes tidligt og massivt ind i forhold til tidlige tegn på skolevægning. Alle skoler skal kunne trække på kompetent rådgivning på dette område.

Forældrenes evaluering af tiltagene

Spørgsmål 28: Tiltag med største positive effekt på skolevægningen

Undersøgelsen viser:

Svarene til dette spørgsmål er meget blandede, men sammenfattende er der især 3 svar, der går igen. Skift til mere specialiseret skoletilbud, henvisning til udredning og behandling - og at barnet er holdt op med at gå i skole, og nu i stedet går hjemme.

Samtlige 36 svar til dette spørgsmål kan ses i bilag.

Vi mener:

Det er sørgeligt, at der blandt de 36 besvarelser ikke rigtig er nogen, der peger på tiltag med en reel effekt.

Den løsning der umiddelbart har hjulpet de fleste, er helt at holde deres børn hjemme fra skole. Dette er dog ikke en holdbar løsning i længden men alene udtryk for brandslukning.

Spørgsmål 29: Hvad kunne være gjort bedre

Undersøgelsen viser:

Sammenfattende så efterlyser forældrene, at der var iværksat en tidligere indsats, at de var blevet mødt med større samarbejdsvilje og forståelse, at der var blevet lyttet, og at de var blevet taget alvorligt.

At lærerne og skolen havde større specialviden og viden om barnets handicap, at barnet havde fået det skoletilbud, som fagpersoner havde anbefalet, og at der var taget udgangspunkt i barnets behov i stedet for økonomi.

Svarene til dette spørgsmål peger på en lang række andre problemstillinger, og det kan anbefales at læse samtlige svar til dette spørgsmål i bilaget.

Vi mener:

Med mere end 36 opsamlede erfaringer med skolevægning på et enkelt skoleår, så ville det være klædeligt, at kommunen tog disse forældres oplevelser til efterretning og inddrog dem i en evaluering af indsatsen på området.

Vi vil gerne foreslå kommunen, at der indbydes til et dialogmøde, hvor interesserede forældre kunne møde op og dele deres oplevelser med mulighed for at relevante centerchefer og fagpersoner kunne opsamle og benytte denne viden i den fremtidige indsats.

Vi mener, der ligger rigtig mange brugbare erfaringer fra de mange knap så vellykkede forløb, som kan bruges til at forbedre indsatsen fremadrettet.

Spørgsmål 30: Kontakte med yderligere spørgsmål

Vi har fået tilladelse til at kontakte 27 ud af de 36 respondenter, hvis vi har yderligere spørgsmål.

Vi har dermed mulighed for at få uddybet svarene til denne undersøgelse i 75 % af besvarelserne.